

TARTU ÜLIKOOL
SOTSIAALTEADUSTE VALDKOND

NARVA KOLLEDŽ
ÕPPEKAVA “NOORSOOTÖÖ”

Nadezhda Matcepara
MUUTUSED ÜLIÕPILASTE SUHTUMISES E-ÕPPESSE KORONAPANDEEMIA
AJAL

Bakalaurusetöö

Juhendaja Andu Rämmer, noorte uuringute kaasprofessor, PhD

NARVA 2022

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Nadezhda Matcepara 17.04.2001

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
MUUTUSED ÜLIÕPILASTE SUHTUMISES E-ÕPPESSE KOROONAPANDEEMIA
AJAL,
mille juhendaja on Andu Rämmer, noorte uuringute kaasprofessor, PhD,

1.1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Narvas, 16.05.2022

Sisukord

Sissejuhatus	3
Teoreetiline osa	4
Ülevaade kirjandusest	4
Empiiriline osa	7
Uurimuses osalejate kirjeldus	7
Uurimisviisi valik	8
Analüüs	9
Kohanemine distantsõppega	9
E-õppe mõjud	13
E-õppe tehnilised probleemid	18
Kokkuvõte	24
Kasutatud kirjandus	26
Lisad	27
Lisa 1 Intervjuu küsimustik	27
Lisa 2	29
Lisa 3	30

Sissejuhatus

Lõputöö uurib üliõpilaste e-õppega seotud probleematikat. Teema olulisus seisneb selles, et 2020. aasta kevadel veebiõppele üleminekul tekkis paljudel tudengitel tehnilisi ja psühholoogilisi probleeme. Täiskoormusega õppijad olid sunnitud oma õppekavasid ja harjumusi ümber korraldama, üle minema uuele tunniplaanile, suurendama internetis vidinatega töötamise aega ja pühendama rohkem aega iseseisvale tööle. Selle perioodi eripäraks oli koronaviiruse pandeemiaga seotud ühiskonna sulgemise ja üldiste piirangutega seotud lisaprobleem. Veebiõppe periood kestis mitu semestrit ja sai huvitavaks, kuidas on muutunud täiskoormusega õppijate suhtumine veebipõhisesse sundõppesse, mis oli käesoleva uuringu teemaks.

Töös empiirilises osas esitatakse Tartu Ülikooli Narva kolledži üliõpilastega tehtud intervjuude analüüsitulemused e-õppesse suhtumise teemal üldiselt ning arvamuste võrdlus kolledžiõpingute ajal koroonaviiruse pandeemia ajal. Uuring võimaldab hinnata õpilaste suhtumist veebiõppesse, iseseisva töö võimalikkust ja enesekontrolli kaugõppes. Töös käsitletakse ka elektrooniliste tehnoloogiate kasutamise eripärasid veebipõhises õppes.

Töös otsitakse vastuseid kolmele uurimisküsimusele:

- 1) Kuidas kohanesid üliõpilased distantsõppega
- 2) Millised olid E-õppe mõjud
- 3) Millised olid tehnilised raskused E-õppes

Uuringu eesmärk on välja selgitada ja analüüsida muutusi üliõpilaste suhtumises e-õppesse ning uurida probleeme, millega üliõpilased sel perioodil kokku puutusid. Selle eesmärgi saavutamiseks uuriti Narva kolledži õppeprotsessi korralduse iseärasusi veebipõhise õppe perioodil. Uuringus uuriti ka üliõpilaste õppeperioodil omandatud oskusi ja kogemusi.

COVID-19 pandeemia aastatel 2019–2022 peetakse tõsiseks väljakutseks kogu inimkonnale, mis avaldas negatiivset mõju erinevatele inimestele, kogukondadele ja riikidele ning need muutused puudutasid kõiki eluvaldkondi. Praegune olukord haridusvaldkonnas sel perioodil näitas, et kaugõppe korraldus on ilmselt üks haavatavamaid. Pandeemia esimestel kuudel oli enamik üliõpilasi ja õpetajaid äärmiselt tundlikud rangete piirangute negatiivsete mõjude suhtes, kogesid ärevust ja segadust ega olnud valmis kaugõppele üle minema (Zubareva, Tuchkova 2021.) Kuid peagi sai pedagoogiline kogukond muutunud olukorraga tänu kõrgele teadmiste ja oskuste tasemele hakkama, tänu suurele kohanemisvõimele kohanes see ka enamiku piirangutega ning hakkas kasutama uusi meetodeid ja õppevahendeid. Infotehnoloogia

kättesaadavus ja õpilaste üleminek e-õppele on suutnud olukorda parandada ja olla tõhusaks lahenduseks pandeemiast põhjustatud probleemidele. Üliõpilaste ja õpetajate suhtumine õppeprotsessi on muutunud ja stabiliseerunud, inimesed on muutunud nende vältimatute muutuste suhtes sallivaks.

Seetõttu tõstatus vajadus analüüsida, kuidas on muutunud õppeprotsessis osalejate suhtumine kaugõppesse ja hübriidõppesse ning elektrooniliste õppevormide üha suurenevasse kasutusse õppeprotsessis. Töö põhieesmärk on välja selgitada ja analüüsida muutusi üliõpilaste suhtumises nendesse uuendustesse ning uurida probleeme, millega neil tuli kokku puutuda. Töö eesmärgiks oli ka välja selgitada, milliseid oskusi ja kogemusi said õpilased kaugõppe perioodil omandada. Uuringu lähtekohaks oli üliõpilaste enda kogemuste vaatlemine ja analüüs.

Teoreetiline osa

Koronaviiruse perioodil on kogu ühiskond kogenud suurt stressi. Pärast riigis karantiini väljakuulutamist 12.03.2020 (Kook, 2020) läksid haridusasutused üle veebipõhisele õpperežiimile. Parimates tingimustes olid need õppeasutused, mis olid varem tõsiselt tegelenud elektroonilise õppekeskkonna arendamise ja distants- ehk kaugõppega.

Üleminek veebipõhise õppimisele Narva kolledžis toimus 2020. aasta kevadsemestril, see oli üsna ootamatu ning nii üliõpilased kui ka õpetajad polnud selleks valmis.

Sellised kriisid „õpetavad ka ühiskonda ja sunnivad kiiretele muutustele, mis inimkonda pikas perspektiivis edasi viivad“ (Ojaperv, 2022). Viimase aja jooksul (sügissemester 2020, kevad 2021, sügis 2021 ja kevad 2022) on õppejõud ja üliõpilased kohanenud, muutunud enesekindlamaks veebiõppe elektrooniliste vormide ja vidinate kasutajateks.

Ülevaade kirjandusest

Mõiste "kaugõpe" on teaduskirjanduses väga aktuaalne. Kaugõppe all mõistetakse õpilase ja õpetaja omavahelist suhtlust distantsilt, mis peegeldab kõiki haridusele omaseid komponente: eesmärke, sisu, meetodeid, korraldusvorme, õppevahendeid (Tavangarianet et al., 2014). Kaugõppe viiakse ellu kaasaegsete Interneti-tehnoloogiate või muude spetsiifiliste interaktiivsust võimaldavate vahenditega. Praegu on sellel terminil ka teisi variante – veebiõpe, distantsõpe. Kaasaegne kaugõppe kontseptsioon kujuneb välja postindustriaalse infoühiskonna nõuete mõjul ja erineb oluliselt varasematest õpikäsitlustest, tänapäevases kaugõppes on saamas individuaalne viis vajalike teadmiste ja teabe hankimiseks. Seda protsessi soodustab ka üleminek otsesuhtluselt õpetaja ja õpilase vahel info- ja suhtlusvahendite ning tehnoloogiate kasutamisele. Kaasaegses kaugõppes on põhiprintsiibiks interaktiivsus õpilase ja õpetaja

vahel. Pedagoog peaks valima õppevahendid, mis vastavad kasvataja vajadustele.

Samuti peaks toimuma tagasiside õppija ja õpetaja vahel.

Kaugõppe ja traditsioonilise erinevuse põhijoontena nimetavad teadlased (Fräsineanu, 2019):

1. õppimisvõimalus enamikul juhtudel sobival ajal (kui tegemist ei ole plaanipärase veebiseminari või mõne muu tegevusega)
2. majanduslik efektiivsus (säästamine reisiaega, raha transpordiks, riieteks, jalanõudeks)

Praegu on pandeemia ajal laialdaselt kasutusel olnud märkimisväärne hulk interaktiivseid õppevorme: videokonverentsitarkvara *Zoom*, *Skype*, *TrueKonf*, õppeplatvormid *Moodle*, *Edmodo*, *GoogleClassroom*, *iSpringOnline*, *WhatsApp* ja *Viber* messengers.

Distantsõppe kohta on kirjutatud palju publikatsioone ja artikleid, milles teadlased andsid mõningase teoreetilise hinnangu, kirjeldasid enda e-õppe uuringutulemusi erinevates ainetes (viited) ning jagasid arvamust e-õppe erinevatest aspektidest (Fritz, Persson, 2020).

Uuringus „COVID-19 pandeemia sotsiaal- majanduslik mõju noortele” (Haugas et al., 2021) ja uuringus “Eriolukorrast tingitud distantsõppe kogemused ja mõju kutseharidusele” (Loogma ja Sirk, 2021) vaatlevad autorid kaugõpet peamiselt kolmelt positsioonilt: ülikooli haridusinfokeskkonna arendamisega kaasnevaid raskusi ja õppejõudude valmisolekut kasutada haridustehnoloogiad on-line õppeprotsessis; hariduse kvaliteeti sõltuvalt õpilaste haridusmotivatsiooni tasemest, paljude õpilaste puudumist kodus ja hostelites toimuvast õppetööst, piisava arvu kaasaegsete ja usaldusväärsete sidevahendite (arvutid, sülearvutid, tahvelarvutid) ja kiire sidekanalite puudumist; Interneti-ressursside tehnilise kättesaamatuse tõttu suurenenud teabemahtu. Arvesse võeti arvukalt väljaandeid, mis olid peamiselt pühendatud erinevate raskuste, probleemide, riskide ja isegi ohtude kirjeldamisele, mis on seotud haridusasutuste valdkonna veebihariduse ja digitransformatsiooniga. Kõige olulisemate probleemidena märgivad teadlased (Халин, Чернова, 2018; Madero Gómez, Ortiz Mendoza, 2020; Maqsood, Abbas, 2021) loovuse, loova mõtlemise ja vaimse aktiivsuse taseme langust, mida pärsib suur hulk teavet, selle teabe töötlemiseks vajalikku olulist ajapuudust, suhtlemiskogemuse ja suhtlemise puudumist, kõrge väsimuse tase ja negatiivne mõju tervisele. Autorid rõhutavad, et õpikäsitlus on radikaalselt muutumas ja muutub sageli nõustamiseks, õppeprotsessi koordineerimiseks ja modereerimiseks. Ilmselgelt langeb sellise õpikäsitluse puhul suurem osa vastutusest õppimise ja selle õppimise

tulemuslikkuse eest üliõpilasele, seega sõltub õppeedukus peamiselt õpilase iseseisvusest, eneseorganiseerumisest. Pandeemia ja veebipõhisele õppele ülemineku ajal viisid paljud teadlased ja avalik-õiguslikud organisatsioonid läbi selleteemalisi uuringuid, küsitlesid üliõpilasi ja õppejõude, analüüsisid ülikoolide juhtkondade tegevust ja tegid järeldusi.

Teine tuvastatud probleem, mis on seotud kaugõppega pandeemia ajal, on muutus haridusprotsessis osalejate vaimses seisundis ja heaolus. Pandeemia mõju laste vaimsele tervisele nende toetamist uuivas artiklis (Streimann,2022) pöörab autor tähelepanu pandeemia mõjule laste tervisele. Kuid samad teemad on aktuaalsed ka üliõpilaste jaoks, sest pandeemiaperioodi kestus, mitmesuguse ebakindluse kasv (väljavaated edasiõppimiseks, töökoht) mõjutavad ka nende psühholoogilist seisundit.

Ka ajakirjanduses ja teadustööde kogumikes on avaldatud sarnaste uuringute tulemusi. Nii näiteks kirjeldab Pomerantseva (2021) artiklis “Miks õpilastele ja õpetajatele kaugõpe ei meeldinud” 2020. aastal ülikoolides tehtud küsitluste tulemusi ning jõuab järeldusele, et kaugõpe ei peaks üliõpilaste ja õppejõudude hinnangul asendama, vaid täiendama suhtluse vormi. Üliõpilaste negatiivne reaktsioon internetis õppimise perioodi alguses on suuresti tingitud pikaajalisest isoleeritusest ja sotsiaalsete kontaktide puudumisest. Teiseks põhjuseks on uuringus käsitletud õppeprotsessi puudulikku tehnilist tuge, isiklikku ettevalmistamatust ning iseseisva töö mahu järsku suurenemist ning nõuded iseorganiseerumisele, iseõppimisoskuse puudumine.

Uurimistöös “Õpilasnõrte suhtumine distantsivormingusse: sotsioloogiline analüüs” märgib Legostajeva (2021), et praegused epidemioloogilised tingimused aitasid kaasa uue hariduskeskkonna kujunemisele, mis tõi kaasa nõrte kiirema kaasamise digitehnoloogia valdkonda ja toob välja peamised probleemid, millega õpilased silmitsi seisavad – psühholoogilise väsimuse ja sotsiaalse eraldatuse tunde kasvu, päriselus suhtlemise puudumise, eneseorganiseerumisoskuste puudumise, vaimse heaolu languse. Õpilaste subjektiivset heaolu distantsõppe tingimustes uurinud Beilmann ja Soo (2021) ütlevad, et uuringud eri riikidest näitavad, et väga hästi lapsed end pandeemiast tingitud piirangute keskel ei tunne ning laste vaimse tervise probleemid ja haavatavus on kasvanud.

Üliõpilaste hoiakuid kaugõppe suhtes uurinud Uljanova ja Tkatsenko (2020) täheldasid sellisei probleeme nagu halb kontroll üliõpilaste teadmiste omndamise üle, tudengite vähene kaasatus õppeprotsessi ja tagasiside keerukus. Kaugõppe peamiseks puuduseks on õppejõudega elava suhtluse puudumine, siis nende uuring näitas, et suurem osa

üliõpilastest eelistab seda õppejõudega suhtlemise vormi. Kuid samas usub enamik üliõpilasi, et kaugõpe on vajalik, vaatamata suurele hulgale puudustele.

Empiiriline osa

Uurimuses osalejate kirjeldus

Andmekogumine algas intervjueeritavate leidmisega. Otsustati intervjueerida Narva kolledži tudengid seast, kes õppisid kaugõppes nelja semestri jooksul- kevadel 2020.aastal, sügisel 2020.aastal, kevadel 2021.aastal, sügisel 2021.aastal.

Otsinguprotsessi raskendas üliõpilaste tervislik seisund, mõnel oli andmetekogumise perioodil positiivne koroonaviiruse diagnoos. Uuringus õnnestus intervjueerida kokku seitse tudengit. Neist kaks olid mehed ja viis naised vanuses 21–27 aastat. Intervjuud viidi läbi kahe nädala jooksul 14-28 veebruarini 2022, sobiv aeg ja koht valiti koos intervjueeritavaga. Mõned intervjuud tuli intervjueeritavate isiklike asjaolude tõttu teisele päevale edasi lükata. Kaks intervjuud korraldati kolledži raamatukogus, kaks erakorteris ja kolm korraldati telefoni kaudu. Kõik intervjuud viidi läbi eesti keeles. Intervjueri mugavaks läbiviimiseks olid küsimused prinditud ka paberil. Kõik intervjuud salvestati esmalt nutitelefoni diktofoni äpi kaudu ja seejärel transkribeeriti Wordi dokumenti ja analüüsiti kvalitatiivse sisuanalüüsi meetodil. Nii intervjuude läbiviimisel, andmete analüüsil ja analüüsitulemuste esitamisel jälgiti intervjueeritavate anonüümsust säilitavaid eetikanõudeid.

Intervjuud toimusid sõbralikus õhkkonnas, küsitletud üliõpilased olid huvitatud küsitluses abistamisest. Osa vastajatest vastas küsimustele üksikasjalikult ja mitmesilbiliselt, osa jäi vastuses napsõnaliseks, mis on ilmselt tingitud nende iseloomu iseärasustest. Intervjuu koosnes 32 küsimusest, küsimused olid jagatud vastavalt uurimisküsimustele 3 ossa. Küsimuste esimene osa puudutas kohanemist distantsõppega, teine küsimuste osa E-õppe mõjusid, kolmas küsimuste osa aga E-õppe tehnilisi probleeme. Ühe intervjuu keskmine kestus on 1,5 tundi. Samuti oli raske osade vastajatega poolteist tundi dialoogi pidada, ilma et kõrvalised teemad nagu plaanid suveks, töö otsing oleks häirinud. Nii pikalt plaanipäraselt vestelda osutus üsna keeruliseks, YouTube'ist erinevaid teleintervjuusid või intervjuusid vaadates tundub see protsess lihtsamana. Autor võib isiklike tähelepanekute alusel täheldada, et ülikoolis on üle vaadatud õppekavad ja tunniplaani. Narva kolledži üliõpilased kasutasid õpingute ajal digitehnoloogiaid üsna sageli. Üliõpilased, kes astusid kolledžisse ajal, mil veebiõpe oli juba alanud, olid kaugõppeks valmis.

Uurimisviisi valik

Intervjuu on peaaegu universaalne meetod inimeste subjektiivse maailma, nende kalduvuste, kavatsuste kohta teabe saamiseks. Sotsioloogi poolt läbiviidava intervjuu eesmärk on saada intervjuueeritavalt uuringu eesmärkidele vastavad vastused küsimustele. (Ядов, 2007). Poolstruktureeritud intervjuu korral võib küsimusi esitada vastavalt vestluse käigule vabas järjekorras. Saadud teabe sisu ja sügavus on üsna kõrge, sest kui vastaja ei saa küsimuse mõttest aru, siis saab intervjuerija talle alati appi tulla. Ülesehituselt sarnaneb intervjuu ankeetküsitlusega, kestuse poolest võib see kesta kuni poolteist tundi. Intervjuu ajaks on vaja luua keskkond, mis sisaldab eraldi ruumi läbiviimiseks, kõrvaliste isikute puudumist, välise teabeallikate väljalülitamist ja psühholoogilist mugavust.

Google Forms on veebiteenus tagasiside vormide, veebitestide ja ankeetküsitluste loomiseks, mis võimaldab koostada küsitluse vormi, kasutada küsitluse või tagasiside jaoks ankeeti, mis on mugav suhtluskanaliks sihtrühmaga. Google Formsi oluline omadus on see, et küsitluste tulemusi saab koguda ja analüüsida mugavalt ilma erilisi funktsioone kasutamata. Google Formsi kasutamisel saab küsitluse küsimused rühmitada osadeks, millest igaüks on eraldi aken. Oluline on märkida, et olenevalt vastusest konkreetsele küsimusele saab kasutaja koheselt soovitud vastused ära saata või isegi lõpetada vormi täitmine enne tähtaega. Pärast Google Formsis hulga küsimuste (küsimustiku) loomist on võimalust saata e-kirja vajalikule arvule vastajatele ja saada otselingi.

Intervjuu osalejate arvamuse täiendavaks selgitamiseks viidi hiljem läbi küsitlusuuring *Google'i vormis*.

Google Forms teenuse eelisteks on testide koostamise, küsimuste saatmise ja vastuste saamise aja vähenemine, mis on praegusel ajal eriti oluline, ja samuti tagasiside andmiseks mobiilsete seadmete kasutamise võimalus, sest Google Formsi loodud testid ei nõua head internetiühendust, automaatset vastuste kontrollimist ja testitulemuste esitamist. Selle teenuse kasutamiseks on vaja omada Google'i kontot, Interneti-juurdepääsuga arvutit, tahvelarvutit või nutitelefoni.

Seega on Google Formsi valik uurimistööks seletatav sellega, et antud vorm vastab peamistele tänapäevastele nõuetele: kasutusmugavus, intuiitivne liides, erinevat tüüpi küsimuste esitamise võimalus, tagasiside saamise kiirus ning ja ka Google vormid pakuvad visuaalsel kujul vastuste statistikat – näiteks võimalust arvutada keskmine punktisumma ja protsent küsitluses osalejate arvust. Ühelt poolt nõuab materjalide

ettevalmistamine ja küsimuste väljatöötamine märkimisväärse ajakulu, kuid intervjuu koostamise käigus sai teemaga tutvutud ja seetõttu ei võtnud täiendavate küsimuste koostamine palju aega. Erinevalt teadmiste kontrolli testimisest ei vajanud selle meetodi kasutamine uuringus objektiivset hindamist. Vastajate kohusetunne ja teadlikkus garanteeritud õigeaegsed vastused.

Google'i vormi ankeet koosnes järgmistest suletud küsimustest:

1. Mulle meeldib kaugõpe rohkem kui kontaktõpe
2. Pärast veebivormingule üleminekut muutusid õpetajad konsultatsioonide jaoks kättesaadavamaks
3. Kaugvorminguga muutus lihtsamaks osaleda aruteludes ja esitada küsimusi õpetajale
- 4 Kaugõpe on muutunud vähem tõhusaks
5. Kaugõppega lükkasin ülesannete täitmist sageli hilisemaks
6. Pärast kaugõppele üleminekut olen õppimisest vähem väsinud
7. Oli raske uinuda, oli katkendlik uni

Vastajatel paluti hinnata oma nõusolekut eespool esitatud väidetega neljapallisel järjestuskaalal Olen nõus kuni Ei ole nõus.

Analüüs

Kohanemine distantsõppega

Esimese uurimisküsimuse abil uuriti tudengite distantsõppega seostuvaid rõõme ja muresid. Üldiselt oli üleminek veebipõhisele õppele kõigile vastajatele ootamatu ning nad ei olnud selleks moraalselt ja tehniliselt valmis. Esimesel etapil oli kõigil raskusi, kuid sellega kohaneti kiiresti. Tuleb märkida, et õppekeelena on eesti keel võõrkeel kõigile intervjuueeritavatele, mistõttu tekkisid üliõpilastel õppimisperioodil täiendavad raskused võimaliku ebapiisava sõnavara ja õppekeele vestluspraktika puudumisega.

Kirjeldades oma kaugõppekogemust, toovad vastajad välja järgmised kogemused:

1. „*Raske oli õppida, raske oli keelt õppida.*“
2. „*Algus oli huvitav, aga nüüd saan aru, et oli ikka raske. Tuleviku eriala on seotud suhtlemisega, mis eeldab elava suhtlemisoscuse arendamist.*“
3. „*Minu jaoks oli väga mugav õppida internetis, sest see säästab aega. Mul on 2 last ja lasteaiakarantiini ajal aitas kaugõpe mul loengutel osaleda. Ja kui inimene on ise haige, siis on see hea võimalus loengus osaleda.*“
4. „*See oli selles mõttes mugav, et ma ei pidanud ülikoolis käima. Samuti oli mul võimalus perega Peterburis aega veeta ja digitaalselt õppida.*“

5., *Minu jaoks on mugav veebis õppida, kuid mitte alati. Kui loengus on kuni 8 inimest, siis ma ei näe põhjust klassis tundi läbi viia.* “

6. *“ Esiteks oli suurimaks raskuseks keele õppimine veebis. Teiseks kasutasid kõik õpetajad erinevaid digiplatvorme: mõni Skype'i, mõni Zoomi, mõni Big Blue Buttonit.* “

Raskuste hulgas, millega vastajatel kaugõppes kokku puutusid, mainiti laiskust, apaatiat, keskendumisraskusi, kiiret väsimust ja suhtlemisoscuse puudumist. Üliõpilased esitasid olulisi kommentaare vastates küsimusele päevase õppe ja kaugõppe erinevuse kohta ühes või teises vormis (loeng, rühmaarutelu, projekti kaitsmine, praktika).

Veebiloengutest rääkides märkisid üliõpilased monotoonsust, kontrolli kaotust, väsimust, tüdimust, visuaalse kontakti puudumist, raskusi keskendumise säilitamisel.

Veebiloengutes on oht, et tähelepanu võib kergesti hajuda, tudeng võib end sellest kergesti välja lülitada, tal on vaja rohkem taht ja tahtmist teadmisi omandada.

Veebiloengute positiivsete külgede hulgas toodi esile suuremat vabadust isiklikus käitumises.

Rühmaarutelu ja projekti kaitsmine on õpilaste sõnul huvitavam, kui kohtumine toimub kontaktkohtumisena klassiruumis. Kõige rohkem raskusi ja probleeme tekitab praktika ja keelepraktika internetis. Üliõpilased ei usu, et veebis on võimalik kvaliteetset praktikat saada. Üliõpilaste arvu keeletundides soovitati vähendada kolme inimeseni. Intervjuudest selgus, et kahel vastajal oli veebipõhise õppimise kogemus enne Narva kolledžisse astumist teises ülikoolis õppides, üks vastaja oli osalenud veebipõhistel keelekursustel, ning ülejäänud vastajatel puudus veebis õppimise kogemus.

Lisaks märgiti, et ülikoolitundide õhkkond, elav suhtlus õppejõu ja õpilastega klassiruumis on positiivseks teguriks ning kontaktõpe on produktiivsem. Võrreldes kaugõpet üldiselt kontaktõppega ülikoolis, pööravad üliõpilased tähelepanu järgmistele punktidele:

Esiteks, hoolimata sellest, et meeldib kontaktõpe rohkem, on kaugõpe mugavam ja säästab aega. Teiseks, vaatamata eelpool mainitud probleemidele on kaugõpe tegelikult parem pikema uneaja ja kõikjalt loengutel käimisvõimaluse poolest. Kolmandaks meeldib kaugõpe rohkem, sest pole vaja kodust lahkuda ja vara tõusta. See säästab ka raha toidu pealt, sest kodus kulutatakse vähem kui ülikoolilinnakus ja teel tundidesse. See tähendab, et kaugõpe on atraktiivsem nii ratsionaalse ajakorralduse, majapidamis- ja finantsküsimuste kui ka pikema uneaja ja väiksema väsimuse poolest.

1. *„Mulle meeldib kolledžis käia, vestelda päriselus, naerda. Kui on kaugõpe, tundub, et ei teinud mitte midagi.* “

„Mulle meeldib kolledžis käia ja inimestega kohtuda. “

„Mina arvan, et oleks palju efektiivsem ja tõhusam, kui õppimine toimiks ülikoolis. See on seotud sellega, et kontaktõppes oleme rohkem keskendunud, saame asjatundjatega otse suhelda, õppereise teha, praktikat teha.“

„Õppeprogramm oli koostatud enne veebipõhise õppe algust ja seda ei ole kohandatud. Sellest lähtuvalt ka tulemused, millest õpetajad meile rääkisid ja mida nad lootsid saada – ei saanud tulemust ei nemad ega üliõpilased.“

Uuringu üheks eesmärgiks oli välja selgitada, kas õpilaste huvi õppetegevuse vastu on muutunud ning kui jah, siis mis suunas ja mis seda mõjutas. Üldiselt näitavad üliõpilaste vastused, et õppimine on endiselt huvitav, kuid mõnel on motivatsioon langenud, mõnel teisel aga tõusnud. Üliõpilastel, kellel on motivatsiooni langenud põhjendavad seda huvi kadumisega seoses kaugõppega, elavate sidemete ja kontaktide puudumisega, hariduse tegeliku seisuga ülikoolis ja õppeõhkkonnaga. Üliõpilased rõhutavad, et raske on säilitada huvi õppimise vastu, kus puudub võimalus isiklikult õpetajate ja üliõpilastega suhelda. Need, kellel on motivatsioon suurenenud, seletavad seda uue karantiini hirmuga ja uute rangete piirangute hirmuga, seetõttu püüavad nad kasutada kõiki olemasolevaid võimalusi ja osaleda kõigis neile pakutud õppevormides. Isegi 2022. aasta kevadsemestril, kui algas hübriidõpet püüavad üliõpilased kolledžis teha kõike, mida nad vajavad, sest neile ei meeldi, kui nad peavad Moodle'is ülesandeid kirjutama ja vastu võtma. Teine õppimishuvi kasvu kinnitav tegur on põhjendatud mõtisklemisaja olemasoluga veebipõhises õppes ja et paljud õpetajad on leidnud huvitavaid kaugõppeformaate.

Väga suureks kaugõppe probleemiks on kõnepraktika õppekeeles. Märkimisväärsele osale Narva kolledži üliõpilastest ei ole õppekeel emakeeleks, eriti ei ole see emakeel intervjuu osalejatel, kellest enamik alustas keele õppimist kolledžis nullist.

Küsimusele, kuidas kaugõpe on mõjutanud nende õppekeeles kõnelemist, teatavad õpilased selle negatiivsest mõjust, kuna keeleõppe jaoks oluline praktika puudub.

Loengutüüpi tundides kuulatakse, ülesanded edastatakse elektrooniliste kanalite kaudu kirjalikult, veebipõhises õppes aga vestluspraktika puudub. Mõned vastajad märgivad, et keeletase on langenud või jäänud samaks. Need, kelle keeletase on tõusnud, viitavad selliste võimaluste kasutamisele nagu: eesti keele maja keelekursused, vestlusklubis osalemine, iseseisev eesti keele rääkimise võimaluse otsimine. Need, kelle õppekavas oli eesti keel eraldi õppeainena, räägivad, et igal nädalal korraldas keeleõpetaja 3-4 õpilasega Skype'i kohtumisi, kus rääkisime igapäevastel teemadel. Inglise keele tunnid muutusid lihtsalt ülesannete tegemiseks ilma kõneharjutusteta. Vastajad rõhutavad, et

kontaktõpe annab rohkem vestluspraktikat ning keeleõpe oli kaugõppes teistest ainetest raskem.

Koroonaviiruse pandeemia ajal, mis viis muuhulgas karantiini ja pikaajalise kaugõppeni, on märgatavamaks muutunud tavalised inimkontaktid, suhted või nende puudumine. Iga inimese jaoks, kes on isolatsioonis ja rahalistes raskustes, on pere- ja sõprussidemete olemasolu muutunud olulisemaks. Üliõpilastele, kes õpivad kodust eemal, on see muutunud veelgi olulisemaks seda enam, et kaugõpe oli ajaliselt üsna pikk. Intervjuu käigus märkisid intervjuueeritud ära, millist abi nad said oma siseringi kuulujatelt kaugõppes, eriti kodutööde tegemisel, kõnepraktikas ja vaba aja tegevuste korraldamisel. Osa vastajatest märkis, et ennekõike aitasid neid sõbrad ja kaasõpilased. Ühiselamus said üliõpilased sageli kokku ühisruumides ja tegid koos kodutöid, vahel jagasid näiteid tehtud ülesannetest, vahel aitasid üksteist eksamiteks valmistumisel. Ühistel puhkealadel oli võimalik harjutada eesti keelt, vaadata filme või kuulata muusikat. Ülipilased, kes ühiselamus ei elanud, suhtlesid messengeri ja suhtlusvõrgustike abil ning võimalusel tegid kodutöid koos sõprade ja kaasõpilastega. See aitas neil toime tulla ja mitte kaotada soovi õppida. Üliõpilased märgivad ka õpetajate ja kolledži töötajate moraalselt tuge. Kaks vastajat väitsid kategooriliselt, et nad ei vajanud abi, kuna tulid kõigega ise toime. Eraldi tuleb märkida, et enamik osalejatest ei rääkinud sugulaste abist, ühelt poolt viitab see ilmselt vastajate sõltumatusele, samal ajal võib eeldada, et lähedaste abi, sealhulgas rahalist abi, tajuvad noored iseenesestmõistetavana ja seda ei peeta millekski, millele peaks tähelepanu pöörama. Üks osaleja jagas, et „*kui ma olin oma perega, aitasid nad mind sellega, et mind ei seganud*”.

Arvestades ülikooli ja õppejõudude abistamise võimalusi kaugõppeprotsessis, märgivad vastajad ülikooli toetust, rõhutavad, et ülikooli poolt oli kõik suurepärane, kuid suuremal määral tõstavad nad esile mitte ülikooli organisatsiooni kui terviku korraldust, vaid üksikute õppejõudude tegevust. Eelkõige märkisid vastajad õppejõudude isiklikku suhtumist, kes tundsid huvi ka tudengite heaolu vastu ja arutlesid mitte ainult haridusteemadel. Kodutööde tagasisidest oli kasu, see oli õigeaegne, õppejõud mitte ainult ei juhtinud tähelepanu vigadele, vaid ka selgitasid eksimusi, andsid vajalikku infot, linke ja materjale. Õppejõud pidasid konsultatsioone, kogusid tagasisidet, pidasid veebikoosolekuid korralduslike küsimuste üle. Kasuliku abivahendina mainitakse padleti loomist – elektroonilist märkmikut, kus õpilased said anonüümselt küsimusi esitada ja vastuseid saada. Eesti keele õpetajad kohanesid uue õpetamisviisiga väga hästi ning üliõpilased ja õpetajad andsid endast parima. Midagi vähem kasulikku pole

võimalik välja tuua. Õppejõudude tagasiside oli sisukas ja õigeaegne, küsimuste tekkimisel olid õpetajad alati kiired kirjadele vastama ja abistama. Õppekoormus vähenes oluliselt, mõnikord kuult tunnilt päevas ühele. Võrgu kaudu osalevate üliõpilaste rohkuse tõttu on vähenenud ka õppejõudu tähelepanu õpilase kohta. Vastades küsimusele „ Kas Sind on distantsõppega kohanemisel aidanud noorsootöötajad, kes ei ole kursusekaaslased?“ vastas suurem osa intervjuueeritustest, et see polnud vajalik. Üks vastanutest tajub õpetajaid kui noorsootöötajaid, kes töötavad noortega, arvestab nende toe ja abiga vaimse tervise murede spetsialistide leidmisel abistamise ja kohanemise küsimustes. Samuti on seisukoht, et positiivset rolli mängib ka koos ajaveetmine noorsootöö osakonna üliõpilastega. Üldse võib järeldada, et see teema vajab eraldi käsitlemist, samuti küsimus üliõpilasesinduse ja üliõpilaselu rollist, veebiüritustest kaugjuhtimise perioodil.

E-õppe mõjud

Üleminek kaugõppele on toonud muudatusi väljakujunenud elukorralduses. Veebitundide ajakava esimesel poolaastal, mil üleminek toimus ootamatult, ei vastanud tavapärasele graafikule ja traditsioonilisele ajajaotusele. Järgnevatel semestritel said üliõpilased ajakava juba ette ning said oma tegemisi ja plaane õppeprotsessi spetsiifikaga kohandada. Nii või teisiti on kaugõppele üleminek mõjutanud kõigi vastajate väljakujunenud elustiili. Negatiivsetest aspektidest tõid vastajad välja 24-tunnise ööpäevas kodus viibimise raskust, väsimust rohkest kodus viibimisest, stressi veebiõppeperioodi alguses. Märgitakse ka silmade väsimust, prillide kandmist arvutiga töötades, seljavalusid, emotsionaalse seisundi halvenemist. Positiivsetest punktidest mainitakse päevarežiimi muutust, une kestuse pikenemist, kuna kolledžisse teelolekule kulunud aeg vähenes. Lihtsamaks on läinud sõpradega kohtumiste või kodutööde planeerimine, märgivad et elu on muutunud lihtsamaks. Elustiili muutustest märgitakse ka võimalust teha kodutöid ka loengute ajal, paljud tudengid mõistsid vajadust luua tervislikum päevakava. Ei ole otseselt mainitud, kuid mõned vastused viitavad hügieeniharjumuste muutmisele, näiteks tudengid ärkavad 5 minutit enne tunni algust ja kaameraid ei lülita e-tunni ajal sisse, „mistõttu ei pea oma välimuse pärast muretsema“. Intervjuu käigus märkisid õpilased, et veebiõppise õppe käigus hindes üldiselt ei muutunud või isegi paranesid veidi, nad ütlesid, et õppimise vormidest hoolimata andsid nad endast parima. Hindamistes nähtavaid muudatusi ei toimunud, kuna põhiline hindamistö jäi samaks, mis kontaktõppimise ajal oli. Hinnete mõningane langus on nende arvates tingitud vähesest aktiivsusest loengutel.

Kaugõppes on esimese etapi, kui kaugõppe algus koormus kontaktõppega võrreldes vähenenud. Järgnevatel semestritel muutus töökoormus samasuguseks kui kontaktõppes või isegi tõusis, läks suuremaks, kuna väga palju materjali tuleb iseseisvalt läbi töötada, sest distantsõppe tundides pole aega kõike läbi võtta. Mõned vastajad märgivad, et õppimine on muutunud lihtsamaks, teised aga, et see on muutunud raskemaks. Ilmselt sõltub see nii konkreetsest üliõpilasest, õppekavast kui ka erialast.

Üliõpilased märgivad, et veebitundides on internetist materjali leidmine muutunud lihtsamaks, on antud palju iseseisvaid ülesandeid või küsimusi, millele tuleb vastuseid leida. Kirjalik töö nõuab rohkem aega kui suuliste vastuste ettevalmistamine, tekstide tippimine ja tõlkimine, ka tööde kujundamine.

E-õppe mõjust füüsilisele ja vaimsele tervisele rääkisid õpilased juba intervjuu esimeses osas, mainides väsimust, seljavalusid, nägemiskahjustust. Vastades konkreetsele küsimusele „Kuidas e-õpe mõjutab Sinu füüsilist ja vaimset tervist?“ üliõpilased ütlevad, et nad hakkasid rohkem mõtlema vaimse tervise peale ja nende vastuseid analüüsides on näha mitte ainult kaugõppele ülemineku, vaid ka pandeemiast tingitud piiratud elustiili mõju konkreetsele noorele. Üliõpilased räägivad, et alguses oli psühholoogiliselt raske, kardeti tundmatust, tekkis ärevusseisund, vaimne tervis oli erinevates staadiumides, läks paremaks, läks hullemaks ja seda oli seatud mitte ainult kaugõppimisega, vaid ka üldise olukorraga maailmas. Üks vastaja on väga konkreetne, öeldes, et vaimse tervise osas tegi ta läbi kõik etapid: eitamise, viha, apaatia, mingi hetk muutus ta närvilisemaks, sest oli puudus uutest inimestest ja inimeste lähedusega kaasnevast taustamürast. Teine vastaja teatab, et tema vaimne seisund on halvenenud, kuna talle meeldib liikuda ja inimestega suhelda ning võimaluse puudumisel tekivad vaimsed probleemid.

Rääkides füüsilisest tervisest pööravad üliõpilased taas tähelepanu nägemise ja kehahoiaku halvenemisele, seostades neid häireid istumisasendis arvuti taga töötamise ja kaalutõusuga, põhjendades seda vähese liikuvusega kaugõppes. Positiivse faktina võib tuua välja nendest probleemide teadvustamise ja soovi neist üle saada. Eelkõige nähti selleks võimalusi igapäevases sportimises ja vaba aja veetmises, õues jalutamises ja tervislikuks uneks aja võtmise kaudu. Vastajad ütlevad, et see aitas palju.

Arutades vastajatega, kas neil on kaugõppe perioodil olnud sotsiaalseid ja psühholoogilisi raskusi, nagu motivatsiooni langus, vähenenud sotsiaalne suhtlus, ebakindlus veebipõhise õppe perioodi jätkamise suhtes. Intervjuude käigus oli mõnevõrra üllatav mitte niivõrd vastuste lühidus, kuivõrd soovimatus vestlust selles suunas jätkata. Ilmselt on selline soovimatus sellisel sensitiivsel teemal üksikasjalikku

vestlust jätkata on seotud ühelt poolt ebameeldivate mälestustega ja teiselt poolt soovimatusega selles küsimuses aus olla. Tabelis 1 on toodud välja intervjuude käigus mainitud üliõpilaste psühholoogilised raskused.

Peaaegu kõigil osalejatel oli vähenenud sotsiaalne suhtlus, mõnedel oli motivatsiooni langus ja ebakindlus lähitulevikus.

Tabel 1. Distantõp pel ilmnenud psühholoo gilis raskused intervjueeri tute lõikes Raskused	Üliõpilane №1	Üliõpilane №2	Üliõpilane №3	Üliõpilane №4	Üliõpilane №5	Üliõpilane №6	Üliõpilane №7
Motivatsio oni langus	+	-	-	+	-	+	-
Vähenenud sotsiaalne suhtlus	+	+	+	+	-	+	+
Ebakindlus veebipõhis e-õppe perioodi jätkamise suhtes	+	-	-	-	-	+	-
Ebakindlus lähituleviku	+	-	-	-	-	+	+

Andmed: Autori intervjuud

Rääkides enesekontrolli muutumisest veebipõhise õppimise perioodil ja selle muutuse võimalikest tagajärgedest, märgivad vastajad üldiselt, et nende enesekontroll ei ole muutunud. Üks ütleb, et oli alati vastutustundlik, vastutustundliku ja jäi, teine, et nii nagu ta tegi varem kõike viimasel hetkel, jätkas ka distantõppe ajal samamoodi. Kolmas osaleja märgib, et elu muutus lihtsamini juhitaavaks, kui esimene hirm ebakindla tuleviku ees oli kadunud. Nii siin kui ka vestluse eelmistes küsimustes viitavad üliõpilased laiskuse ilmnemisele, kuid pööravad tähelepanu sellele, et nad ikka tegid

seda, mida nad peavad tegema ning enesekontrolli nõrgenemine toob kaasa kehva tervise ja õpiraskused. Seda teemat jätkavas vestlusesesitatud küsimusele «Kas E-õppes osalemine võiks vähendada üliõpilaste enesedistsipliini?» vastasid üliõpilased kategooriliselt "jah". Üliõpilased kinnitavad, et kuna terve õppimine toimus internetis, siis internetist on kõik leitav. Samuti saavad nad kaamera välja lülitada ja magada või lihtsalt voodis lehada. Ehk siis loengu ajal saab tudeng kaamera välja lülitada ja asuda oma asju tegema. Kontsentreerumine kaob, materjal imendub halvemini. Õppejõud ei saa enam kõike kontrollida. Seega sõltub sellises olukorras kõik üliõpilaste soovist õppida. Neil on vaba aega rohkem. Samuti tundub, et vastutus tegemata kodutööde eest väheneb. „E-õpe on lõõgastav, võime muutuda laisaks ja kaotada motivatsiooni millegi tegemiseks“. Paljud üliõpilased osalevad veebitundides, kuid ei kuula õpetajat, unustavad tähtsajad ja täidavad neile antud ülesandeid minimaalselt. Võttes kokku küsimused kaugõppe kvaliteedi kohta, saab üldistada üliõpilaste arvamusi, kes jagavad kogemused positiivseteks ja negatiivseteks. Üliõpilased märgivad paljusid asju, mis neile kaugõppes meeldisid ja ei meeldinud. Tabelis 2 esitatakse väljavõtted üliõpilaste intervjuus antud ütlustest nende suhtumise kohta kaugõppesse.

Tabel 2. Üliõpilaste positiivsed ja negatiivsed kogemused kaugõppe kohta

Positiivne kogemus	Negatiivne kogemus
<p>„Positiivsed, me elame muutuv maailmas, ja see on kasulik kogemus, mis on võimalik kasutada ka oma töös”</p> <p>“Minu kogemus kaugõppega on olnud pigem positiivne kui negatiivne. Mulle meeldis vabandus olla seotud füüsilise asukohaga.”</p> <p>“Positiivne: digioskuste arendamine, ei pea teel olles aega raiskama, õppida saab kõikjal maailmast, rohkem vaba aega.”</p> <p>“Sain Erasmus+ raames nii õpinguid kui projekte kombineerida”</p>	<p>“Negatiivne: ebakvaliteetne haridus, vähene suhtlemis- ja keelepraktika, halb tervis, motivatsiooni, distsipliini, soovi kadu.”</p> <p>“Üldiselt arvan, et olen saanud vähem oskusi, mis kohapeal õppides võiksid olla.”</p> <p>“Rohkem on negatiivsed. Mulle meeldis, et nüüd me võime kodust loengutes osaleda e-vormis kui oleme haige või tahame. Aga ei meeldinud kodutöö suurenemine.”</p>

Andmed: Autori intervjuud

Üldiselt vastuseid analüüsid pole ühist seisukohta, kaugõppe kogemustel on nii negatiivseid kui ka positiivseid külgi. Kõik osalejad märgivad, et igal juhul on see kasulik kogemus, sest ta õpetas palju. Üldine seisukoht: positiivne kogemus - on tekkinud hübriidõppe võimalus, negatiivne kogemus - paljud võimalused on kasutamata jäetud.

Vastates küsimusele veebipõhise õppe perioodil avanenud võimaluste kohta märgivad õpilased välja järgmised positiivsed punktid: on ilmnenud tingimused digioskuste arendamiseks - elektrooniliste platvormide kaasamine õppeprotsessi, töö elektroonilistes raamatukogudes, võimalus kiiresti hankida teavet, sealhulgas õpetajatelt e-posti ja vestluste kaudu, arvamuste vahetamine vestlustes ja suhtlusvõrgustikes. Inglise ja eesti keele sügavama tundmise vajadus suhtlemiseks sundis tudengeid otsima veebipõhiseid keelekursusi ning see mõjutas ka digioskuste arengut.

Veel üheks positiivseks momendiks koroonaviiruse pandeemia ajal avanenud võimalustest on üliõpilaste hinnangul seotud eneseharimiseks aja vabanemisega järgmiste tegurite tõttu: ratsionaalne ajaplaneerimine, õppekohta sõiduaja lühendamine, jalutamiseks ja ostlemiseks kuluva aja vähendamine, pandeemia ajal karmid meelelahutus- ja reisi piirangud.

Samuti nimetavad õpilased veebipõhise õppe positiivse tegurina õppimisvõimalust ka kehva tervise, haiguse või halva ilma korral, põhjendades seda sellega, et ei pea kodust lahkuma.

Rääkides puudujääkidest õppimisel, toovad vastajad järgmised näited:

1. sotsiaalsete kontaktide vähenemine, suhtlemise ja keelepraktika puudumine
2. keskendumisvõime vähenemine, kuna loengute ajal on kodus häirivaid ümbritsevaid esemeid, on võimalik ruumist lahkuda, kõrvalised asjad võivad segada
3. nägemine ja kehahoiak halvenevad, kuna veedate rohkem aega arvuti taga, üldine füüsilise vormi halvenemine pidevast istumisest ja paljudest tundidest Internetis viibimisest
4. tunnid arutelu, seminari ja meistriklassi vormis on kontaktõppes tõhusamad
5. motivatsiooni, distsipliini, soovi õppima kadumine
6. vähenenud õppimise kiirus, kuna veebipõhine õpe on aeglasem
7. hariduse kvaliteedi langus, kuna loengud on igavad, tähelepanu hajub

Vastates küsimusele „Milliseid muudatusi võiksid soovitada õppetöö korraldamise parandamiseks distantsõppe ajal?“ jaotati vastajad kahte gruppi: osa küsitluses osalejatest ei vastanud ja viitasid õpetamise kogemuse puudumisele, teine osa tegi suure hulga ettepanekuid veebipõhise õppe korralduse parandamiseks. Need ettepanekud olid sellised:

1. kohandada õppeprotsess ja koolitusprogramm distantsõppega
2. Mitte vähendada õppekoormust, anda rohkem rühmatöid ja loovülesandeid
3. Vähem loenguid, rohkem interaktiivseid meetodeid
4. Mitteformaalsem suhtlus ja meetodid

5. Korraldada tund nii, et kõik oleksid protsessi kaasatud
6. Probleemide arutamine väikestes rühmades
7. Aineid, kus on vaja praktika või kus õpitakse keerulist materjali, õpetada väikestes rühmades
8. Ülikooli töötajate ja üliõpilaste digipädevuste tõstmine
9. Kasutada rohkem digivahendeid, et muuta õppimine lihtsamaks ja huvitavamaks
10. Kasutada õpetamisel sama vahendit (näiteks ainult Zoom või ainult BBB)
11. Interneti-õppe lähenemisviiside muutmine. Et olla sellises keskkonnas tõhus, peavad õpetamismeetodid erinema näost näkku õpetamise meetoditest.

Vastates küsimusele «Kas distantsõpe võib sinu arvates tavapärasest kontaktõpet täielikult asendada?» vastajate arvamused jagunesid: esimesed - *«teatud tingimustel võib»* teised - *«tõesti ei taha seda uskuda»* kolmandad - *«mõnes valdkonnas on täiesti veebipõhist õpet raske ette kujutada, näiteks arstide või päästjate õppimist, mõne elukutse puhul on see ebaefektiivne»*. Üliõpilased rääkisid ka praktika korraldamise võimalustest kaugõppes: veebipraktika ei ole kvaliteetne ning üliõpilaste oskused ja teadmised on nõrgad, eriti nendel, kes just õppimist alustanud. Selles küsimuses pööravad üliõpilased taas tähelepanu, et mõistlik oleks korraldada õppimist hübriidvormingus, näiteks, võib loengu läbi viia veebis, kuid praktika toimub silmast silma. Samas oli üks vastusest kategooriline: *«Ei, ei ja veel kord ei. Mitte kunagi.»*

Rääkides kaugõppe jätkamise võimalusest tulevikus, kaldus enamik tudengeid hübriidvariandi poole, milles sotsiaalne elu ei kannata. Vastajad rõhutavad, et inimesed vajavad elavat suhtlust, nad on valmis kuulama loenguid veebis, kuid soovivad, et seminarid ja praktika viidaks läbi kontaktvormis. Sõltuvalt õppimise liigist, vormist ja eesmärgist tuleks osa kontaktunde läbi viia. Vastajad toovad ka isiklike vajadusi, näiteks soovi saada lisapädevusi või keeleõpet. Üks vastaja märgib, et talle meeldib kaugõpe ja ta tahaks seda sellisel kujul jätkata.

E- õppe tehnilised probleemid

Veebiõppemise ajal on oluliseks punktiks tehnilised vahendid, eelkõige nende kättesaadavus üliõpilastele, nii isiklike digivahendite olemasolu kui ka tehnilise suhtluse võimalus ülikooliga. Enamik vastajatest kasutas õppimiseks sülearvutit ja telefoni. Need olid isiklikud digivahendid. Üks vastanutest märgib, et tema arvuti oli vana ja ta pidi ostma uue. Kõik vastajad kasutasid isiklikud digivahendeid, mistõttu neil ei tekkinud raskusi arvuti ja telefoni puudumisega. Ühiselamuse elavate üliõpilaste jaoks oli

interneti kättesaadavus keeruline. Üliõpilased märgivad ka võimalust salvestada teavet Google Drive'i, mis võimaldab igal ajal juurdepääsu kogu teabele.

Vastades küsimusele „Kuidas oled Sa erinevate veebipõhise õppimise vormidega (Zoom, Skype, BBB, Teams keskkonnad, õppejõuga meili teel suhtlemine või midagi muud) rahul?“, vastajad andsid üksikasjalikud vastused, mis on toodud tabelis.

Tabel 3. Rahulolu erinevate veebikeskkondadega

Veebipõhine õppeplatvorm	Eelised	Miinused
Zoom	<p><i>“Zoom, sest seal saab luua eraldi ruumi aruteludeks või rühmatöödeks, vaaterežiimiks on galerii ja palju erinevaid funktsioone”</i></p> <p><i>„Nii lihtne kasutada ja selge.”</i></p> <p><i>“Zoomis loenguid oli palju, zoom on väga mugav ja arusaadav keskkond”</i></p> <p><i>“Minu lemmikvorm on Zoom, kavatsen seda kasutada ja olen väga rahul. See on mugav ja lihtne.”</i></p> <p><i>“Mulle meeldib Zoom väga, see on mugav ja sellel on palju funktsioone.”</i></p> <p><i>“Jah, kõik oli hästi. Zoom on kõige mugavam”</i></p> <p><i>“Mulle meeldis Zoom, see on väga mugav platvorm”</i></p>	
Skype	Ei kasutanud	
BBB	<i>„Igaüks võiks midagi kohe kirjutada chatis“</i>	<i>„Väga ebamugav ja lollakas program”</i>
Teams	Ei kasutanud	
e-mail	Kasutatakse teavitamiseks	

Üliõpilased lisasid ka Moodle'i ("Kõik oli super") ja Discord'i ("Osutus ka heaks platvormiks tundide läbiviimiseks"). Seega on veebipõhise õppevormide pingereas Zoom suure hulga positiivsete omadustega liidrikojal. Üliõpilased kasutasid meili harva, BBB ja Skype pole populaarsed, MS Teamsi õpingutel ei kasutatud.

Huvitavad on vastajate vastused küsimustele, mis puudutavad elamistingimusi veebiõppe perioodil ja nende mõju õppimisele. Kuna suurem osa vastajatest on üliõpilased teistest linnadest ja riikidest, elavad ühiselamus või üürivad korterid, osutus tööruumi küsimus aktuaalseks. Intervjuu tulemuste põhjal selgus, et valdaval osal üliõpilastest on oma tuba. Ainult üks vastaja jagab tuba naabriga ja see on veebitundides keeruline, kuna Zoomi koosolekud võivad kattuda. Kõigil üliõpilastel on õppelaud ja sülearvuti ning peaaegu kõigil uuringus osalejatel on igal ajal ligipääs internetile. Kahel üliõpilasel oli olukordi, kus nad ei saanud igapäevaste olude tõttu internetti. Neljal osalejal oli probleeme internetiühendusega, ülejäänud oli alati olnud stabiilne internetiühendus. Kõigil oli vajalik tehnika ja vidinad olemas, üks üliõpilane pidi ostma uue arvuti, kuna vana kvaliteet oli halb.

Alljärgnev tabel näitab vastuseid.

Tabel 4. Elamistingimused veebiõppe perioodil

	Nõ 1	Nõ 2	Nõ 3	Nõ 4	Nõ 5	Nõ 6	Nõ 7
Kas Sul on oma tuba veebi õppimiseks?	"Ei, ma elan kahekesi naabriga toas ühisekamus"	„Jah, mul on tuba erakort eris“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“
„Kas Sul on oma laud õppimiseks?“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“
„Kas Sul on arvuti?“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“
„Kas sul on igal ajal juurdepääs Internetile?“	„Ei“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“	„Jah“

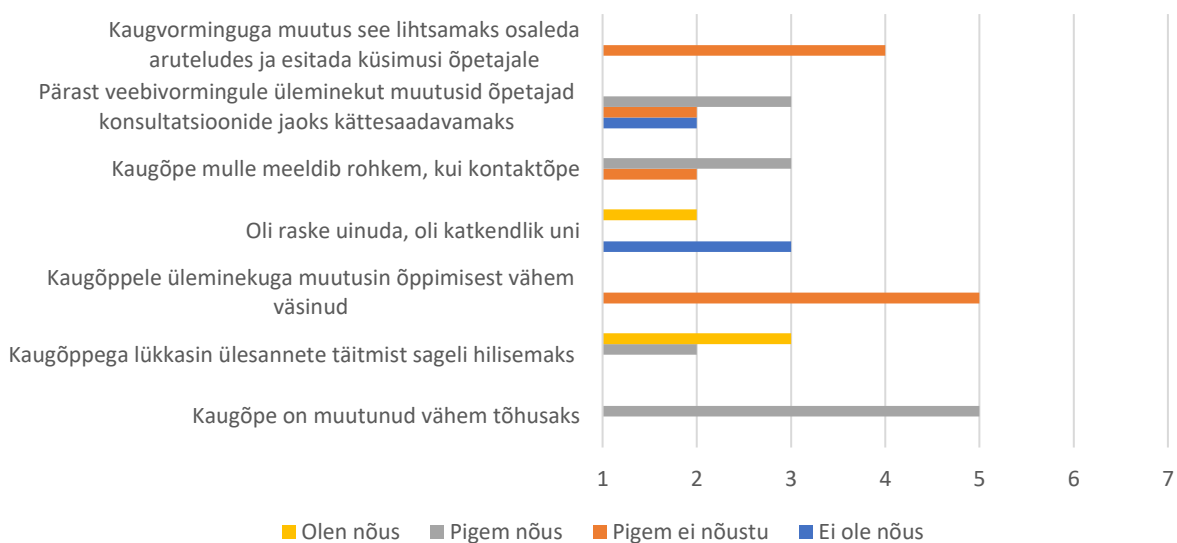
„Kas on olnud olukordi, kus igapäevaste olude tõttu ei saanud te internetti?“	„Jah“	„Ei“	„Ei“	„Jah“	„Ei“	„Ei“	„Ei“
“Kas internetiühendus oli kogu aeg stabiilne või oli sellega probleeme?”	“Mõnikord oli internetiühendus halb, kuid enamasti oli see hea”	„Pole probleeme“	„Tihti oli probleeme“	“Internetiühendus oli peaaegu alati hea.”	“Internetiühendus ei olnud alati hea.”	Enamasti oli see stabiilne, kuid vahel oli sellega probleeme.	„Pole probleeme“
“Kas Sul olid kõik vajalikud seadmed ja vidinad või pidi neid soetama?”	„Jah, mul oli“	„Pole probleeme“	Pole probleeme“	„Ei, ostsin uue arvuti“	„Ei ole probleeme“	„Ei ole probleeme“	„Ei ole probleeme“
Kas nende kvaliteetiga oli probleeme?	„Ei“	„Ei“	„Ei“	„Vana arvuti kvaliteet oli kehv ja aeglane, uus töötab väga hästi“	„Pole probleeme“	„Pole probleeme“	„Ei ole probleeme“

Küsimusele tarkvara kättesaadavuse ja kasutamisega seotud probleemide või raskuste kohta ning IT-alase kirjaoskusega seotud raskuste kohta, ebapiisavate teadmiste kohta veebipõhiste haridusplatvormide kättesaadavuse ja toimimise kohta märgivad kõik vastajad, et programmidega on üsna lihtne ja mugav töötada, kuid on noorema kursuse vastaja täiendus, et tema klassikaaslastel on madalate digioskuste tõttu raskusi IT-oskusega.

Samuti märgivad vastajad, et esines juhtumeid, kus õpetajad tühistasid veebitunde või muutsid nende aegu. Nende muutmise või ärajätmise põhjuseid ei täpsustatud. Teise näitena tundide tühistamisest toodi tagasisidejärgset olukorda, kus üliõpilased kirjutasid, et on väsinud ja tund jäi ära.

Intervjuu uurimismeetodina kasutamise analüüs näitas, et ühelt poolt olid vastajad oma vastustes jutukad, valmis vastama arvukatele küsimustele, olid avameelsed ja huvipakkuval teemal suhtlemisaldis, teisalt aga esitasid nad vahel samu vastuseid intervjuu alguses ja lõpus erinevatele ühe rühma küsimustele vastates. Lisaks tekkis analüüsi käigus huvitav küsimus, kas küsitletute hinnangud ja meeleolu e-õppele pärast väikest pausi ei muutunud, kuna 2022. aasta kevadsemestril ei naasnud Tartu Ülikool täiskoormusega õppesse, vaid läks üle hübriidõppimisele. Seetõttu viidi 2022. aasta aprillis läbi kontroll-selgitav küsitlus võrdlusrühma liikmetega. Andmete kogumiseks valiti *Google Forms*.

Selle abil kogutud vastused kinnitasid intervjuumeetodil saadud teavet. Vastajate hinnangud on kujutatud joonisel 1.

Joonis 1. Hinnangud õppetöö muutustele distantsõppe ajal.

Joonisel on näha, et üliõpilased on pigem nõus sellega, et kaugõpe on muutunud vähem tõhusaks. Samuti üliõpilased pigem ei nõustu sellega, et kaugõppele üleminekuga oldi õppimisest vähem väsinud ja kaugõppe vormis muutus lihtsamaks osaleda aruteludes ja esitada küsimusi õpetajale. Erinevaid vastuseid anti küsimusele seotud unega. Mõned vastasid, et nendele oli raske uinuda ja uni oli katkendlik, aga teised pole sellega nõus. Samuti lahknesid vastused küsimusele „Pärast veebivormingule üleminekut muutusid

õpetajad konsultatsioonide jaoks kättesaadavamaks“. Osad vastajatest ei nõustunud sellega või pigem ei nõustunud, mõned olid pigem nõus.

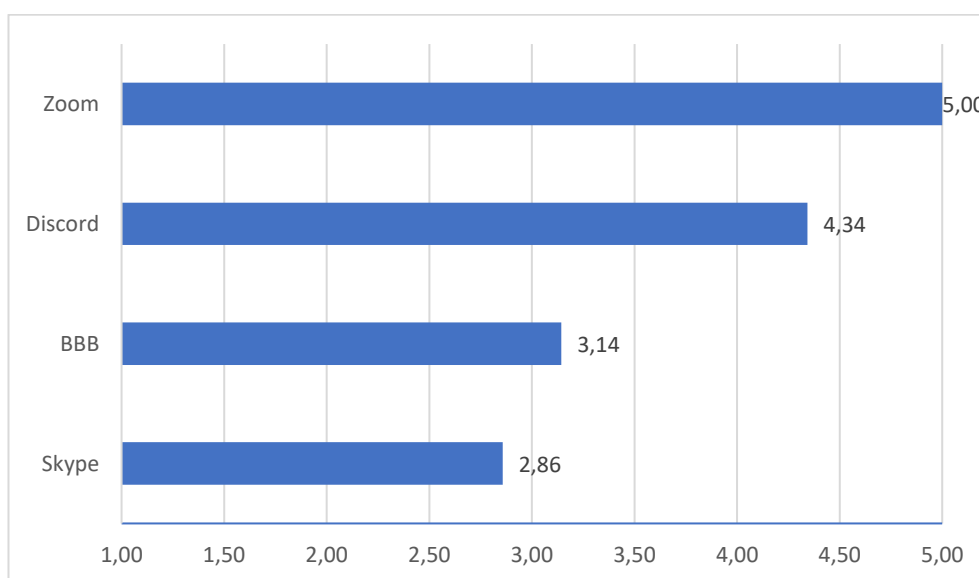
Google'i vormide abil koguti järgmiste suletud küsimuste abil täiendavat infot.

1. Kuidas on teie keskmine hinne muutunud veebipõhise õppe käigus?
2. Kas pandeemia ajal kasvas keskmine aeg päevas, mille kulutasite veebitundidele ja nendeks valmistumisele?
3. Kas teil oli pandeemia ajal võimalus kasutada raamatukogu teenuseid?
4. Kas kasutasite oma veebipõhise õppe perioodil sotsiaalmeediat õppimise eesmärgil?
5. Millises vormis oli Teil mugav õpetajatelt tagasisidet saada?

Vastades küsimusele „Kuidas on muutunud keskmine hinne veebipõhise õppe käigus?“ vastasid kõik osalejad, et keskmine hinne ei ole muutunud. Samuti vastasid küsimusele „Kas kasutasite oma veebipõhise õppe perioodil sotsiaalmeediat õppimise eesmärgil?“ kõik vastjad jaatavalt.

Vastades küsimusele „Kas pandeemia ajal oli võimalus kasutada raamatukogu teenused?“ teatas 5 üliõpilast, et vastasid et neil oli selline võimalus, aga 2 ütlesid, et pole.

Täpsustavate küsimuste abil paluti üliõpilastel hinnata ülikoolis kasutatud elektrooniliste õppeplatvormide Zoom, Big Blue Button, Skype ja Discord kasutamise mugavut skaalal 1 kuni 5, kus "5" on kõrgeim ja "1" madalaim hinne. Selline küsitluse osa näitas, et vastajad seadsid õppimise kvaliteedi ja mugavuse poolest esikohale Zoom platvormi ning see langeb täielikult kokku intervjuueeritute ütlustega ja eelnevalt välja öeldud mõttega ühest veebipõhise õppe perioodil tekkinud raskusest, kui õpetajad kasutasid tundides erinevaid platvorme. Discord on mugavuse poolest teisel kohal, siis BBB ja Skype osutus kõige ebamugavamaks õppeplatvormiks.

Joonis 2. Hinnangud erinevate õppeplatvormide mugavusele, skaala 1 - absoluutselt ebamugav ... 5 - väga mugav).

Vastades küsimusele “Millises vormis oli Teil mugav õpetajatelt tagasisidet saada?”

kolm vastajat ütelsid, et eelistavad saada õpetajatelt tagasisidet moodles ja neli e-maili teel.

Kokkuvõte

Uuring TÜ Narva kolledži üliõpilaste e-õppesse suhtumise muutumise kohta

koroonaviiruse pandeemia ajal otsis vastuseid kolmele uuringküsimusele:

1) Kuidas kohanesid üliõpilased distantsõppega

2) Millised olid E-õppe mõjud

3) Millised olid tehnilised raskused E-õppes

Üliõpilaste arvamuste uuring kinnitab pandeemiaaegset rahulolu langust e-õppe kvaliteediga ning toob välja järgmised hariduse kvaliteedi languse põhjused:

1) enesekontrolli ja motivatsiooni kaotus väliskeskkonna mõjul, enesedistsipliini

kadumine veebiõppes 2) tehnilised raskused, üliõpilaste täieliku tagasiside puudumine elektrooniliste õppevahendite kaudu.

Samas ei leidnud uuring kinnitust oletus, et rahulolu langust mõjutab tehniliste koolitusvõimaluste puudumine või ligipääsmatus, kui kõigil osalejatel on piisavad tehnilised vahendid. Kõik üliõpilased kinnitavad tehniliste vahendite olemasolu, interneti olemasolu ja õppeplatvormide võimalusi. Väliskeskkonna mõjul mõistavad osalejad veebipõhisele õppele ülemineku psühholoogilisi ja moraalseid raskusi ja karantiinipiiranguid, aga ka võimatust tundide ajal õpetajate ja teiste õpilastega kontakti saada.

Üldiselt suhtuvad intervjueritud üliõpilased e-õppesse positiivselt. Üliõpilased hindavad veebipõhise õppe eeliseid kainelt ja tõsiselt ning puudusi üldisemalt. Uuring näitab, et E-õpe ei saa üliõpilaste hinnangul olla võrdväärne ja täielik asendus kontaktõppele, kuna seda ei saa läbi viia ilma õpilase-õpetaja ja õpilase-õpilase vaheliste isiklike kontaktideta. Siiski võib järeldada, et veebitunde tajuvad õpilased loomuliku protsessina ning hübriidõpet hea kompromissina e-õppe ja silmast silma õppimise vahel. E-õppe raskused, mis on seotud õpilaste puuduliku valmisolekuga selliseks õppevormiks, on järk-järgult ületatavad, kuna need on ajutised ja on seotud peamiselt tehniliste ja psühholoogiliste probleemidega. Seega tuleb edaspidi võimalike raskuste ületamiseks tõsta õpilaste ja õpetajate infopädevuse taset, läbi mõelda õpilaste psühholoogilist stabiilsust tõstvate ürituste korraldamine e-õppe perioodidel, isikliku planeerimise ja eneseorganiseerumise arendamine. Üliõpilasi tuleb paremini teavitada

uute platvormide tekkimisest ja võõrkeelte kaugõppe võimalustest. Kaasaegne muutuv maailm seab haridussüsteemile uued väljakutsed, millega tuleb tegeleda.

Kõikvõimalikud muudatused, nende uurimine ja analüüs avavad aga ka uusi võimalusi ja annavad tõuke uuendustele, mis aitavad parandada õppeprotsessi, muutes selle õpilastele atraktiivsemaks ja tõstes nende õpimotivatsiooni.

Summary

The study on the change in the attitude of UT Narva College students to e-learning during the coronavirus pandemic sought answers to three research questions:

- 1) How did students adapt to distance learning
- 2) What were the effects of e-learning
- 3) What were the technical difficulties in E-learning

The survey of students' opinions confirms the decline in satisfaction with the quality of e-learning during the pandemic and points out the following reasons for the decline in the quality of education:

- 1) loss of self-control and motivation due to the external environment, loss of self-discipline in online learning
- 2) technical difficulties, lack of full feedback from students through electronic learning tools.

However, the study did not confirm the assumption that the decline in satisfaction is due to a lack of technical training or inaccessibility if all participants have adequate technical resources. All students confirm the availability of technical resources, the availability of the Internet and the possibilities of learning platforms. Due to the external environment, participants understand the psychological and moral difficulties and quarantine restrictions of the transition to online learning, as well as the impossibility of contacting teachers and other students during lessons.

In general, the interviewed students have a positive attitude towards e-learning. Students evaluate the advantages of online learning soberly and seriously, and the disadvantages more generally. The study shows that e-learning cannot, in the students' opinion, be an equivalent and complete substitute for contact learning, as it cannot be carried out without personal contacts between the student-teacher and the student-student.

However, it can be concluded that students perceive online lessons as a natural process and that hybrid learning is a good compromise between e-learning and face-to-face learning. The difficulties associated with students' lack of readiness for this form of learning are gradually being overcome, as they are temporary and mainly related to technical and psychological problems. Thus, in order to overcome possible difficulties in the future, the level of information competence of students and teachers must be

raised, the organization of events that increase the psychological stability of students during e-learning periods, and the development of personal planning and self-organization must be considered. Students need to be better informed about the emergence of new platforms and distance learning opportunities in foreign languages. The modern changing world poses new challenges to the education system that need to be addressed. However, all kinds of change, research and analysis also open up new opportunities and stimulate innovation that helps to improve the learning process, making it more attractive to students and motivating them to learn.

Kasutatud kirjandus

Beilmann, M., Soo, K. (2021) Õpilaste subjektiivne heaolu distantsõppe tingimustes

Frăsineanu, E. (2019) "TRADITIONAL LEARNING VERSUS E-LEARNING"
University of Craiova

Haugas, S., Allemann, M., Anniste, K. (2021). COVID-19 pandeemia sotsiaal-majanduslik mõju noortele

Kook, U. (2020) Ratas: oleme jõudnud hädaolukorda <https://www.err.ee/1062532/ratas-oleme-joudnud-hadaolukorda>

Kutsar, D. ja Kurvet-Käosaar, L. (2021). The impact of the COVID-19 pandemic on families: Young people's experiences in Estonia. *Frontiers in Sociology*, doi: 10.3389/fsoc.2021.732984

Loogma, K., Sirk, M. (2021). Eriolukorrast tingitud distantsõppe kogemused ja mõju kutseharidusele

Legostaeva I.V. (2021). The attitude of students towards distance learning in a pandemic: a sociological analysis. *World of Science. Series: Sociology, Philology, Cultural Studies*, [online] 2(12). <https://sfk-mn.ru/PDF/17SCSK221.pdf>

Ojaperv, V. (2022) Ragne Kõuts-Klemm: "Inimesed tänaval suhtlevad uuringute põhjal palju sõbralikumalt kui internetis." *Virumaa teataja*
<https://virumaateataja.postimees.ee/7479536/ragne-kouts-klemm-inimesed-tanaval-suhtlevad-uuringute-pohjal-palju-sobralikumalt-kui-internetis>

Streimann, K. (2022). Pandeemia mõju laste vaimsele tervisele ja kuidas neid toetada. *Sotsiaaltöö*

Tavangarian, D., Leypold, M, Nölting, K., Röser M, Voigt, D. (2014) "Is e-Learning the Solution for Individual Learning" University of Rostock, Germany

Халин, В.Г., Чернова Г.В. (2018). Цифровизация и ее влияние на российскую экономику и общество: преимущества, вызовы, угрозы и риски // Управленческое консультирование. № 10 (118). С.46–63. <https://doi.org/10.22394/1726-1139-2018-10-46-63> vaatamise kuupäev:10.04.2022

Ядов, В. (2007) Стратегия социологического исследования. Описание, объяснение, понимание социальной реальности. Учебное пособие Москва: Омега-Л

Помаренцева, Н (2020) Почему студенты и преподаватели невзлюбили дистанционное обучение. *Ведомости*

<https://www.vedomosti.ru/management/articles/2020/05/28/831354-distantionnoe-obuchenie>

Ульянова, Ю.А., Ткаченко, А.В. (2020) Выявление отношения к дистанционному обучению студентов // Материалы XII Международной студенческой научной конференции «Студенческий научный форум»

<https://scienceforum.ru/2020/article/2018019012>"><https://scienceforum.ru/2020/article/2018019012> (vaatamise kuupäev23.04.2022).

Lisad

Lisa 1 Intervjuu küsimustik

Kohanemine distantsõppega

1. Millise semestri jooksul osalesid esimest korda distantsõppel Internetis? Kas pärast seda midagi distantsõppes muutus?
2. Kas Sul on enne pandeemiat olnud kogemusi veebipõhise õppimisega? Kui jah, siis kus (kool, gümnaasium, ülikool, kutseõpe või mujal)?
3. Kui hästi Sa olid distantsõppeks ettevalmistatud? Kui ootamatu see Sinu jaoks oli?
4. Palun meenuta oma kogemusi distantsõppe ajal. Kui mugav oli Sul veebis õppida?

5. Milliste raskustega kaugõppes Sa kokku puutusid?
6. Kas tundsid mõne õppevormi (loeng, rühmaarutelu, projekti kaitsmine, praktika) puhul vahet silmast silma ja e-õppe vahel?
7. Kuidas Sulle üldiselt meeldis distantsõpe võrreldes kontaktõppega ülikoolis? Palun, selgita miks?
8. Kas Sinu huvi õppetegevuste tegevuste vastu muutus? Kui jah, siis millises suunas ja mis seda mõjutas?
9. Kuidas mõjutas distantsõpe Su kõnepraktikat õppekeeles?
10. Kas lähedased (näiteks sõbrad, sugulased, kursusekaaslased) oskasid Sind distantsõppe käigus aidata? Kui jah, siis kuidas? Kas keegi veel aitas Sind distantsõppe käigus?
11. Kuidas Sind on distantsõppe protsessis ülikool ja õppejõud aidanud? Millest oli rohkem kasu ja millest vähem abi? Kas õppejõududel saadav tagasiside oli sisukas ja õigeaegne? Kas juhendamine oli alati piisav?
12. Kas Sind on distantsõppega kohanemisel aidanud noorsootöötajad, kes ei ole kursusekaaslased?

E-õppe mõjud

13. Kuidas mõjutas veebipõhine tunniplaan väljakujunenud elurutiini?
14. Kas Sinu õppetulemused on distantsõppe ajal kuidagi muutunud? Kas need on läinud paremaks või halvemaks kui kontaktõppe korral?
15. Kuidas hindad töökoormust distantsõppes võrreldes kontaktõppega? Kas õppida oli kergem või raskem?
16. Kuidas e-õpe mõjutas Sinu füüsilist ja vaimset tervist?
17. Milliseid sotsiaalsed ja psühholoogilised raskusi (motivatsiooni langus, sotsiaalse suhtluse vähenemine, ebakindlus nii veebipõhise õppeperioodi jätkumise kui ka lähituleviku suhtes) kogesid E-õppe ajal?
18. Kas veebipõhise õppimise perioodil on muutunud Su enesekontroll? Kui jah, siis millised on selle tagajärjed?
19. Kas E-õppes osalemine võiks vähendada üliõpilaste enesedistsipliini? Kui jah, siis kuidas?
20. Kas Sinu distantsõppes saadud kogemused positiivsed või negatiivsed? Mis selle juures meeldis ja mis ei meeldinud?
21. Mida arvad veebipõhise õppimise ajal avanenud võimalustest pandeemia ajal (osaleda õppetöös oma kodus, kasutada erinevaid Interneti-ressursse ja leida kiiresti

vajalikku teavet õppetöö ajal, planeerida ratsionaalsemalt oma aega ning säästa aega ja raha reisimisel). Mida positiivset neist oskaksid esile tõsta?

22. Milliseid olulisemaid veebipõhise õppimise puudusi oled pandeemia ajal kogunud? Palun too näiteid!

23. Milliseid muudatusi võiksid soovitada õppetöö korraldamise parandamiseks distantsõppe ajal?

24. Kas distantsõpe võib sinu arvates tavapärasest kontaktõpet täielikult asendada?

25. Kas soovid ka tulevikus jätkata distantsõppes õpet või see ei meeldiks? Palun selgita, miks?

E- õppe tehnilised probleemid

26. Milliseid tehnilisi abivahendeid kasutasid distantsõppe ajal? Kui rahul Sa nendega oled?

27. Kuidas oled Sa erinevate veebipõhise õppimise vormidega (Zoom, Skype, BBB, Teams keskkonnad, õppejõuga meili teel suhtlemine või midagi muud) rahul? Palun selgita, millistega neist ja miks oled Sa rohkem rahul.

28. Kas Sul oli oma laud/tuba ja arvuti või jagasid neid ja internetiühendust teiste inimestega?

29. Kas internetiühendus oli kogu aeg stabiilne või oli sellega probleeme? Kas Sul olid kõik vajalikud seadmed ja vidinad või pidi neid soetama? Kas nende kvaliteediga oli probleeme?

30. Kas ilmnes probleeme ja raskusi tarkvarakättesaadavuse ja kasutamisega? Kas oli raskusi IT-alase kirjaoskusega, ebapiisavate teadmistega hariduslike internetiplatvormide kättesaadavusest ja nende tööst.

31. Kas on kunagi juhtunud, et õppejõud tühistasid distantsõppe tunde? Millega neid katkestamisi põhjendati? Too näiteid.

32. Kas sooviksid veel midagi lisada?

Lisa 2

1. Mulle meeldib kaugõpe rohkem kui kontaktõpe

2. Pärast veebivormingule üleminekut muutusid õpetajad konsultatsioonide jaoks kättesaadavamaks

3. Kaugvorminguga muutus see lihtsamaks osaleda aruteludes ja esitada küsimusi õpetajale

- 4 Kaugõpe on muutunud vähem tõhusaks
5. Kaugõppega lükkasin ülesannete täitmist sageli hilisemaks
6. Kaugõppele üleminekuga muutusin õppimisest vähem väsinud
7. Oli raske uinuda, oli katkendlik uni

Lisa 3

1. Kuidas on teie keskmine hinne (reiting) muutunud veebipõhise õppe käigus?
2. Kas pandeemia ajal kasvas keskmine aeg päevas, mille kulutasite veebitundidele ja nendeks valmistumisele?
3. Kas teil oli pandeemia ajal võimalus kasutada raamatukogu teenuseid?
4. Kas kasutasite oma veebipõhise õppe perioodil sotsiaalmeediat õppimise eesmärgil?
5. Millises vormis oli Teil mugav õpetajatelt tagasisidet saada?